

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

7. Idem istenditur ex libertate Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

id velle, ut ex eo quod sequitur liquet: *Si autem necesse est, non iam voluntate sed necessitate, id est, coactum id me velle fatendum est.* Hoc erat argumentum oppugnantium libertatem arbitrij: quod sic retundit Augustinus, ut contradictorium præscientiæ sequi dicat ex præscientia, quia videlicet qui necessitate cogitur, non vult, sed potius resistit voluntate, cum tamen præscientia eum velle supponat. *O stultitiam, inquit, singularem!* Quomodo ergo non potest aliud fieri quam præcavit Deus, si voluntas non erit, quam voluntatem futuram esse præcaverit? Omisso illud a me monstruosum, quod paulo ante dixi eundem hominem dicere, necesse est, ut ita velim, qui **NECESSITATE SUPERPOSITA** instat scilicet ponderis cogentis auferre videtur voluntatem. *Si enim necesse est ut velit, unde vult cum voluntas non erit?* Neque quia ut alibi dicit, *qui cogitur non vult.* Hæc est prima necessitas violentiæ seu coactionis quæ omnem omnino adimit libertatem. **Nunc de secunda illa simplici necessitate, qua sine coactione simpliciter aliquid necessarium**

Lib. 1. oper. imp. f. 151.

Lib. 1. oper. imp. f. 151. Lib. 1. oper. imp. f. 150.

Cont. Serm. Arian. 2. 14.

CAPVT SEPTIMVM.

Idem ostenditur ex libertate Dei.

CONSTABVNT verò hæc omnia **A** (de duplici ista necessitate, una violentiæ, alterâ simplici, cum qua libertas voluntatis maneat integerrima.) longè evidentius, si sensum Augustini de libertate ipsius Dei & beatorum hominum Angelorumque protulerimus. Nam quod ad libertatem Dei attinet, sapillimè docet, id quod sine testimonijs eius per se ipsum est manifestum, Deum esse liberum, et si peccare non possit. Cum enim Iulianus urgeret liberum id tantum esse quod facere possit bonum & malum, id est, peccare & non peccare, responderet ei Augustinus: *Non est ergo liber Dominus, de quo dictum est, negare se ipsum non potest. Et de quo etiam ipse dixit, Deus esse nisi iustus non potest.* Et alio in loco ejusdem operis: *Libertatem non est nisi quod quis potest velle, id est, bonum & malum. Liber ergo Deus non est, qui malum non potest velle; de quo etiam ipse dixit, Deus esse nisi iustus non potest.* Sicone Deum laudas, ut ei auferas libertatem? Subijciendo scilicet necessitati boni: *An potius intelligere debes, esse quandam beatam necessitatem, qua Deus iustus non potest esse.* Porro necessitas illa non peccandi in Deo non est aliud quam firmissima, indeficiens, æterna, & immutabilis voluntas non peccandi, seu potius firmissima, indeficiens, æterna & immutabilis voluntas seu amor iustitiæ, æquitatis, atque fidelitatis. Omnis enim impotentia deficiendi seu mutandi se de bono in malum, non est aliud quam potestas iustissimæ & rectissimæ voluntatis. Iuxta illud Augustini: *Quod ait se non posse, non deficientis est, sed in eo quod de Patre natus est, permanenti, tanquam laudabile est, omnipotentem non posse mutari, quam laudabile est, quod omnipotens*

A tens non posui mori, hoc autem quia non potest non deficienter non potest, sed potenter. Quia scilicet, ut est ibidem natura immutabiliter bona est. Et alibi: *Deus natura sua nec potuit nec poterit aliqua conversione mutari, nec potuit nec poterit aliqua mutatione peccare.* Igitur non posse peccare non est aliud, quam voluntatem iustitiæ ita firmam esse, ut non possit mutari. Tam verò in hac ipsa perpetua voluntate, qua potenter & immutabiliter vult iustitiam, vel si mavis, non vult peccatum & iniustitiam, Deum liberum esse docet. Cum enim Pelagius obiecit Augustino, *voluntate arbitrio hoc est, libertate, de qua ibi deceptio est, privati quicquid naturali necessitate contingitur; refutat hoc Augustinus his verbis: Et hic nonnulla questio est. Perquam enim absurdum est ut ideo dicamus non pertinere ad voluntatem nostram, quod beati esse volumus quia id omnino nolle non possumus, nescio qua & bona consuetudine natura: nec dicere audemus, ideo Deum non voluntatem, sed necessitatem habere iustitiæ, quia non potest velle peccare.* Vbi duobus exemplis docet, libertatem cum illa simplici necessitate consistere: Primo quidem ex voluntate beatitudinis, quæ in hac vita caret indifferentia contrarietatis, in futura etiam contradictionis; secundo ex voluntate iustitiæ quam habet Deus, quam certissimum est esse ad iustitiam omnimodo determinatam & indifferentia carere contradictionis. Quod enim quidam observant, Augustinum non dicere libertatem, sed voluntatem iustitiæ, nullius momenti est; tum quod nec Pelagius libertatis mentionem fecerat, sed arbitrij voluntatis, tum quod ex mille locis sit certissimum, voluntatem, arbitrium voluntatis, & liberum arbitrium voluntatis,

Lib. 1. oper. imp. f. 151.

Lib. de nat. grat. 46.

lib. 1. oper. imp. f. 151.

juntatis, prorsus eadem esse apud Augustinum, tum denique, quod responsio sit incepta, si Pelagius libertatem negante cum naturali necessitate consistere, Augustinus de voluntate respondeat, de qua cum Pelagius nulla quaestio est. Non voluntatem igitur tantum, sed libertatem voluntatis iustitiae Deo asserit Augustinus; imo hoc ipso libertatem quo voluntatem; juxta definitionem Augustini jam sepe traditam. Vnde alibi comparat illam voluntatem qua Deus se negare, hoc est, peccare non potest, cum voluntate obdurata peccatorum qui non possunt credere, quia firmiter nolunt: *Sicut ergo, inquit, quod Dominus negare seipsum non potest, laus est voluntatis divinae, ita quod illi non poterant credere, culpa est voluntatis humanae.* Nempe quia utraque liberissima voluntas est, etsi per seipsam neutra possit ullam omnino ratione mutari.

Hoc igitur modo doctrinam illam Augustini de libertate Dei, quatenus peccare & injustus esse non potest, intellexerunt Veteres qui eam imitati sunt. Nam sanctus Anselmus volens ostendere Angelos atque Deum non necessitate sed libertate suae voluntate justos esse, non recurrit ad hoc quod possint hoc vel illud bonum facere, ut communiter recentiores solent, sed ad radicem altiore, ipsam scilicet voluntatem iustitiae sempiternam. Cum enim dixisset Angelos esse justos & laudabiles libertate non necessitate, quia iustitiam semper tenent, de Deo subiicit: *Quia propter quoniam Deus perfectus habet a se, quae nihil habet, ille maxime laudandus est de bonis quae habet & servat, non ulla necessitate, sed propria & aeterna immutabilitate, scilicet voluntatis.* Et explicat alibi: *Nihil ibi operatur necessitas non faciendi, aut impossibilitas faciendi, sed Dei, sola voluntas qua veritatem semper, quia & ipse veritas est, sic ut esse vult.* Et sanctus Ioannes Damascenus volens probare creaturam rationalem, esse non necessitate constructam, sed liberam voluntate, pro-

bat ex Deo: *Id quod hinc, inquit, perspicuum est. Nam cum Deus natura bonus sit, & natura conditor & natura Deus, haudquaquam hac necessitate est. Equis enim hanc ei necessitatem imposuerit.* Vbi non necessitatem sed liberam voluntatem respectu bonitatis ac deitatis ponit, quatenus illa Dei libera voluntate non necessitate diliguntur. De arbitrii quippe libertate, non naturam sermo est, quomodo Ioannes Scotus similem Augustini locum expunit. Et sanctus Bernardus: *Caelestis Angelus aut etiam Deus ipse permanet libere bonus, propria scilicet voluntate, non aliqua extrinseca necessitate.* Et iterum: *Ceterum nec Deus caret libero arbitrio, nec diabolus, quoniam id quod ille esse non potest malus, non infirma facit necessitas, sed firma in bono voluntas & voluntaria firmitas. Quod si quis non vult in bonum resipere non aliena facit violenta oppressio, sed sua ipsius in malo obdurnata voluntas, ac voluntaria obstinatio.* Et iterum evidentissime: *Quemadmodum ipse (Deus) sui iuris erat, suaeque ipsius voluntatis (id est, libertatis) non necessitatus erat quod bonus erat, ita &c.* Et inter Scholasticos sanctus Thomas: *Deus sua voluntate libere amat seipsum licet de necessitate amet seipsum.* Et Ioannes Scotus: *Voluntas divina necessario vult bonitatem suam, & tamen in volendo eam est libera.* In quibus testimoniis divi Augustini doctrinam genuinè consignantibus, certissimum est, non venisse veteribus in mentem, ut libertatem Dei qua peccare & injustus esse & seipsum negare non potest, in eo ponerent: quod potest hoc vel illud bonum facere, ut recentiores putant, sed in hoc ipso quod liberissime, quamvis necessario, iustitiam bonitatemque suam diligit. Eodem prorsus modo quo beatos Angelos, non eateus liberos esse voluit, quatenus possunt hoc vel illud bonum facere (sicut Scholastici Scriptores veteres renitentes ex privatis suae doctrinae principiis torquere voluit) sed in hoc ipso quod immobili voluntate Deum ita diligunt, ut peccare non possint, ut jam dicendum est.

CAPVT OCTAVVM.

Item ex libertate beatorum hominum & Angelorum.

SE D libertas beatorum sive hominum sive Angelorum, multo invictius demonstrat, simplicem illam necessitatem, sublata omni omnino indifferentia & contrarietatis & contradictionis, non officere, in doctrina sancti Doctoris, libertatis arbitrio. Pro quo intelligendo norandum est, doctrinam Augustini esse constantissimam adversus Pelagianos, primum hominem quidem fuisse liberi arbitrii, sed ita ut bene velle posset & male, sed in futura vita arbitrium fore liberum in bono, usque adeo ut male velle non possit, idque non aliqua metaphoricâ libertate, sed illâ omnino, qua dicitur liberum arbitrium. Qua de re sic Augustinus: *Sic enim*

A oportebat prius bonum fieri ut & bene velle posset & male, nec gratis si bene, nec impiane si male. postea vero sic erit, ut male velle non possit, nec ideo libero carebit arbitrio. Multo quippe liberius erit arbitrium quod omnino non poterit servire peccato. Et in libro de Correctione & gratia: *Possit enim (Adam) perseverare etiam si velle quod non vult, de libero descendit arbitrio, quod tunc ita liberum erat, ut bene velle posset & male. Quid erit autem liberius libero arbitrio quando non poterit servire peccato: quia futura erat homini sicut facta est & Angelis (sicut, merces meriti. Et paulo post: Prima ergo libertas voluntatis erat, posse non peccare, id est, non deficere ab amore boni, novissima erit multo maior, non posse peccare, id est, non posse deficere. Quod*

continuo